

Talouden rakennemuutos 1980-luvulla

Suomen talouden rakenne oli 1980-luvun alkaessa jo suuresti muuttunut verrattuna kahteen sodanjälkeiseen vuosikymmeneen. Maa- ja metsätalous oli jo koneellistettu, ja siitä seuranneet maaltamuuton huippuvuodet takana päin. Asutuskeskukset yhä kasvoivat joskin jo selvästi hallitummin ja monipuolisemmin. Maataloustuotanto monipuolistui ja erikoistui 1980-luvulla, jolloin muun muassa kasvihuoneviljely lisääntyi.

Teollisuuden keskittyminen suuriin yksiköihin jatkui mutta ei silti lopettanut pienteollisuutta. Sen sijaan kaupan alalla yksikkökoon kasvu vaaransi pienten kauppojen olemassaolon.

Rahaliikenteen vapauttaminen 1980-luvun jälkipuoliskolla vaikutti laajalti talouden ehtojen uudistumiseen. Pääministeri Harri Holkerin hallitus yritti ohjelmallaan "hallitusta rakennemuutoksesta" pitää kehitystä tasaisena, mutta se alkoi kulkea omalla painollaan. Valtiovallan keinot talouden toiminnan säätelyyn kaikkiaan vähenivät. Syntyi "kasinotaloutta", joka perustui rohkeaan velanottoon ja osakkeiden kurssikehityksellä spekulointiin. Perustuotannon arvostus laski, samalla kun palveluelinkeinojen osuus kasvoi voimakkaasti. Siitä suuri osa oli julkisen sektorin kasvua, joka ilmeni erityisesti kuntien hallinnossa ja taloudessa. Julkiset menot paisuivat vuonna 1990 noin 20 prosenttia.

Tietokoneet yleistyivät vuosikymmenen lopulla ja vaikuttivat merkittävästi jo yritysten henkilöstörakenteeseen. Suomi kokonaisuudessaan eli 1990-luvun alkaessa uuden teknologian, erityisesti tieto- ja viestiliikennetekniikan, tuottaman uuden muutosajan kynnyksellä, mutta sitä ennen ehdittiin kokea välittömiä mullistuksia muun muassa pankkimaailmassa.

Lähteinä mm: Lauri Haataja, "Koiviston aika" teoksessa Suomi 75. Itsenäisen Suomen historia 4 (1992), s. 223 - 257; Suomalaisten tarina 4. Järjestelmien aika (1993), s. 153 - 195; Jouko Vahtola, Suomen historia (2003), s. 414 - 415.